

پشتپەردهی ریکه وتنه کهی سووریا و

ههسه ده

11-03-2025

نووسه رهکان

زریان روژه لاتی

کورتە : ریکه وتنه ۸ خالییه کهی سووریا- ههسه ده وه چه رانیکی میژووی گرنکه له سووریای نوی. بئشک به شیوهیه کی گریمانیهی، ئه و دهسکه وتهی که له وانهیه کورد به هوی ئه م ریکه وتنه وه دهستی بخت، که مترین له وهی که دهکرا له ۲۰۱۱ وه رووبدات، به لام بو هه لومه رچی ئیستا له یارییه کی بردنه وه دهچیت، به و پیهی که یه که مجاره دهسه لاتیکی سووری له میژووی نزیکدا دان به ناسنامه، به شداری سیاسی و سه بازی کورد دا بنیت. بو جۆلانیس ریکه وتنه که هه ر بردنه وه یه، چونکه ئیدی به خه یالکی ئاسووده تره وه ده توانیت رووبه پرووی ته گه رهکانی دیکه ی پیش خوی ببیته وه، ئه مه بیجگه له وهی که له سه ر بالاده ستی سووریا له جومگه سه ره کییهکانی ناوچهکانی ژیر دهسه لاتی هه سه ده ش ریکه وتنی که پیشتر ته گه ری شه ری له سه ر هه بوو. به ته گه ری زور، له دوا ی روودا وهکانی چه ند روژی رابردووی ناوچه کانراوییهکانی سووریا که تیدا سه تان که س کوژران، هه ره ها ته گه ری به هیژبوونی گروپه ئیسلامیه په رگیره کان، زوریک له ولاتانی دنیا نایانه وی دهسه لاتی سووریای ئه لشه رع مه رکه زی بیت. له هه مانکادا بو مه زلوم عه بدیش، له دوا ی په یامه کهی ئو جالان، دوخی گوڤاوی سووریا، گوشاری ئه مریکا و هاوپه یمانی نیوده ولته تی، ریکه وتن باشتترین بزاره یه.

رېځکه وټنه ۸ خاليه کي سووریا- هه سده وه چرخاننکی میژوویی گرنګه له سووریای نوې. بېشک به شیوه یه کی گریمانې، نه ده سکه وته ی که له وانه یه کورد به هو ی تم رېځکه وټنه وه ده ستی بخت، که مترې له وه ی که ده کرا له ۲۰۱۱ وه روودات، به لام بو ه لومهرجی ئیستا له یاریه کی بردنوه ده چیت، به و پیه ی که به که مجاره ده سه لاتیکی سووری له میژووی نیکدا دان به ناسنامه، به شداری سیاسی و سربازیی کورد دا بنیت. بو جولا نیش رېځکه وټنه که هه بردنوه یه، چونکه ئیدی به خه یالنیکی ئاسوده تره وه ده توانیت رووبه پرووی ته گه ره کانی دیکه ی پېش خو ی بېته وه، نه مه بېجګه له وه ی که له سه ر بالاده ستی سووریا له جو مګه سه ره کیه کانی ناوچه کانی ژیر ده سه لاتی هه سه ده ش رېځکه وټنی که پېشتر ته گه ری شه ری له سه ر هه بوو. به ته گه ری زور، له دوا ی رووداوه کانی چه ند روژی رابردووی ناوچه کانراویه کانی سووریا که تیدا ساتان که س کوزران، هه روه ها ته گه ری به هیزبوونی گرووپه ئیسلامییه په ګیره کان، زوریک له ولتانی دنیا نایانه وئ ده سه لاتی سووریای ته لشه رع مه رکه زی بیت. له هه مانکادا بو مه زلوم عه بدیش، له دوا ی په یامه کي ئوجالان، دوخی گوراوی سووریا، گوشاری ته مریکا و هاوپه یمانی نیوده ولته ی، رېځکه وټن باشتیرین بزاره یه.

خالی په کم و حوته می رېځکه وټنه که شتی گشتین و ده شی ده سه واژه و رسته ی وه ها له زوریک له رېځکه وټنه هاوشیوه کاند ببیندیت. له خالی دووه مدا، باسکردن له کورد وه کومه لګایه کی ره سه ن له ده ولته ی سووریا، دوو وه رچه رخی گرنګی تیدایه: په که میان پیچه وانه وه ی ره فتاری رژیمی پېشوو که به شیکی زوری له کورده کانی وه ک کوچه ر ته ماشا ده کرد و ته نانه ت ناسنامه ی هاوولتاییوونیشی پېنه ده دان، وه ک خه لکی ره سه ن ناوی بردوون که مافی هاوولتاییونیان هه بی. نه مه بېجګه له وه ی که وه ک کومه لګایه ک ناوی بردوون که ده توانیت دانپیدانان و پاشاخانیک بیت بو گفوتوگوکانی داهاتووی هه ردوولا له سه ر مافی گشتی کورد بېجګه له و مافه ی که وه ک تاک- هاوولتی هه به تی. دووه میشیان ته وه یه هه ر له و ماده یه و له ته واوی ده قی رېځکه وټنه که شدا که تاپ کراوه، بېجګه له ده ستوخه ته که ی جولانی، ته نیا ده سه واژه ی ده ولته ی سووریا به کارهاتووه نه ک کوماری عه ره بی سووریا!

هه رچه ند که ته مریکا و هاوپه یمانی نیوده ولته ی که پنیوستیان به هیشتنه وه ی نزیکی چه کدار هه یه بو شه ری دزی تیرور، وه ک نه دنازیاری رېځکه وټنه که ده رده که ون به لام خالی سنیه م و پېنجه می رېځکه وټنه که ده ریده خات که تورکیایش لایه نیکی ته و کاره بووه . چونکه جولانی بو خویشی باش ده زانیت که به بی ره زامهنی تورکیا، ته سه مه بتوانیت به لینی راگرتنی شه ره کانی ده روبره ی به نداوی تشرین و قه ره قوژاک بدات که له دیسه مبه ری ۲۰۲۴ وه له نیوان هه سه ده و گرووپه کانی لایه نګری تورکیا له نارادایه. نه مه بېجګه له وه ی که گه راندنوه ی ناواره کان بو شوپنه کانی وه ک عه فرین و سه ری کانی که تورکیا له ساله کانی ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ دگرتوونی، دیسان پیویستی به ره زامهنی ته نقه ره هه یه. به پیی ته و زانیاریانه نافه رمیانه ی که له ده ستدایه، به شیکی له و دانوستاندانه ش راسته وخو له نیوان تورکیا و هه سه ده دا کراوه، هه رچه نده ی که لایه نه کان ته وه ش ره تبه که نه وه. به پی رېځکه وټنه که ش واچاوه پان ده کریت له ماوه ی یه ک مانګ دا هه زاران کورد بګه رپنه وه شوپنه کانی خو یان. هه رچه ند دیار نییه که جیبه جیکردنی ته مه چه نده ئاسان ده بیت، ته ویش له کاتیکدا که راپورتیکی زور له باره ی پېشیلکاریه کانی مافی مرو ف له لایه ن هه ندیک گرووپی وه ک حه مزات و عه مشانه وه بلاکراونه ته وه و دیار نییه که تیا له کاتی گه رانه وه ی خه لکی ناواره، هه ر ته و جوړه گرووپانه له ئاستی لوکالیدا بالاده ست ده بن یان یان هیژکی نو ی جیګر ده بیت.

په کیکی له گرنګترین خاله کانی رېځکه وټنه که ماده ی ۴ ده قه که یه که باسی تیکه لاکردنی دامه زراوه مه ده نی و سه ربازیه کانی باکووری روژه لاتی سووریا له نیو ئیداره ی ده ولت ده کات. ته مه جیاوازه له باسی هه لوه شانده وه و باس له سه ر تیکه لاکردنی دامه زراوه یه بو یه به واته یه دیت که هه سه ده و ئیداره ی خو سه ری ده مینیته وه، به لام به و پیه ی که ده چیته ژیر رکیفی ئیداره ی ده ولت، ده سه لاته کانین که متر ده بیت. خو ته گه ر رېځکه وټنه که له سه ر کونترولی ته واوی ده ولت و هه لوه شانده وه ی ئیداره ی خو سه ری بوا یه، به دیاریکراوی باسی ده روازه سنووریه کان، فرۆکه خانه و بیره کانی نه وت و گاز نه ده کرا. له باره ی هه سه ده، وادیاره ناوه که ی بو فیرقه یان زیاتر له فیرقه یه کی سوپای سووریا ده گوړیت وه ک ته وه ی که بو گرووپه کانی دیکه ش کراوه و ئیدی سه یر نابیت ته گه ر هه ندیک له فه رمانده کانی هه سه ده له نیو وه زاره تی به رګری سووریا پو ست وه رېګرن. له وانه ش باسیک له سه ر جیګری وه زیری به رګری هه یه، هه رچه ند تا ئیستا هیچ شتیکی فه رمی له وباره یه وه رانه گه یه نراوه.

له وانه یه خالی شه شه م پالنه ره سه ره کیه که ی شه رع بیت بو په له کردن له و رېځکه وټنه که ی که له مانگی دیسه مبه ری رابردووه وه به نیو بزیوانی ته مریکا، فه ره نسا و هاوپه یمانی نیوده ولته ی، هه روه ها به پالپشتی هه ری می کوردستان ژیرخانه که ی نامه کراوه. رووداوه کانی چه ند روژی رابردووی ناوچه که ناراویه کانی سووریا له لایه ک هه موو ته و چیرۆکه ی خستوته ژیر پرسیار که کومه لګه ی نیوده ولته ی ده یه وئ له باره ی وه رچه رخی گرووپنکی کونه جیهادی وه ک هه ته شه وه برآوی پ بکات. کوزرانی زیاتر له هه زار که س جاریکی دیکه ترسی په ګیره یوونی ده ولته ی نو ی سووریای زیندووکرده وه و شه رع ده یه وئ به م رېځکه وټنه ی له گه ل هه سه ده ته و په یامه بدات که ته هلی سازان و رېځکه وټنه، ته مه بو جولانی که پیویستی به دانپیدانانی نیوده ولته ی، هه لګرتنی سزا و ۲۰۰-۲۰۰۰ ملیار دولا ر هه یه تاوه کو سووریای پ بنیات بنیته وه، باه تیکی ستراتیژییه. ته مه بېجګه له وه ی ترسی وه رګورانی ناره زایی عه له و یه کان بو سه ره لدا نه وه ی شه ریکی درېژمه ودای دیکه ی نیوخو یی، بو سه رۆککوماری سووریا وه ک دیوه زمه یه ک وایه که ده توان خه ی بزړینی. ته ویش له کاتیکدا که راده ی شکانی ده سه لاته که ی به سه ر گرووپه چه کداره سوننه هاوپه یمانه کانی خویشی باه تیکه که قسه ی زور هه لده ګری.

خالی هه شته می ریکه تنه که کرۆکی باسه که یه. ئه ویش کارکردنه بۆ ئه وهی که تا کۆتایی ئه مسال ئه و ریکه وتنه جیبه جی بکریت. بیشک لیره له رۆژه لاتی نیوه راست بابه تی ریکه تن له سه ر کاخه ز شتی که و چۆنییه تی جیبه جیکردنیش به کردار شتیکی دیکه یه! به ئه گه ر زۆر له ماوه ی زیاتر له ۸ مانگی داها توودا، نه ک ته نیا هه ردوولایه نه که، به لکو چه ندین ئه کته ری دیکه ی ناوچه یی و نیوده و له تی، قۆلی یه کتر باده دن تاوه کوو ریکه وتنه که به پنی خواستی خۆیان جیبه جی بکریت. دوا جار راده ی هیزی لایه نه کان له سه ر زه وی و هاوسه نگی نیوده و له تییه که ده ریده خات چاره نووسه که ی چی ده بییت!